

ÖZEL
empati
AİLE DANIŞMA MERKEZİ

OTİZM

Sosyal ilişki, iletişim kurma ve davranış tarzı anormalliklerinin 3 yaş öncesinde başlamış olması gerekmektedir.

Toplumdaki yaygınlığı :

On bin kişide 4 oranında görülmektedir. Erkeklerde kızlara oranla 4 kat daha çok rastlanmaktadır. Rahatsızlık kızlarda erkeklere göre daha ağır seyretmekte, zeka testleri daha düşük bir değeri göstermektedir.

Otistik bozukluk ölçütleri:

A-Aşağıdaki dört belirtiden en az ikisinin varolması gerekmektedir.

- 1- Konuşma dışı iletişim (göz göze gelme, yüz ifadesi ile anlatım, mimikler ve vücut dili ile kendini ifade gibi) ile karşılıklı ilişkiyi sağlamada belirgin bozukluğun olması.
- 2- Kendi yaş dönemi ile uyumlu olacak şekilde, yaşlıları ile arkadaşlık ilişkisi kuramamak.
- 3- Diğer insanlarla birlikte kendiliğinden , doğal bir şekilde hoşlanılabilecek, ilgi alanları ya da beceri ve başarıları paylaşamama durumu (ilgisini çeken nesnelere başkalarına gösterememe, onları işaret edememe , onları çevresindekilere verememe gibi davranışlar) .
- 4- Toplumsal ya da duygusal yanıt vermede eksiklik.

B-Aşağıdakilerden en az birinin varolması gerekmektedir:

- 1- Konuşulan anadilin ya hiç becerilememesi ya da bunun gecikmesi durumu.
- 2- Yeterli konuşmanın varolduğu durumlarda, başkaları ile konuşmayı başlatmak ya da sürdürmekte belirgin bozukluk.
- 3- Sözcük ya da cümleleri arka arkaya tekrarlayarak ya da anlamsız şekilde kullanarak konuşma durumu.
- 4- Doğaçlama bir şekilde , yaş ve gelişim düzeyine uyan evcilik, hırsız-polis, doktor-hasta vb. oyunları oynayamama durumu.

C- Aşağıdaki tekrarlayıcı ilgi, aktivite ve davranışlardan en az birinin

varolması durumu:

- 1- Hem miktar olarak sıklık, hem de yoğunluk açısından belli bir nesne ya da konu ile tekrarlayıcı bir şekilde uğraşarak, kısıtlı kalmış ilgi odaklarının bulunması.
- 2- İşlevsel olmayıp, belli bir amaca hizmet etmeyen birbirini izleyen , sıradan belli bir aktiviteyle durdurulamaz derecede uğraşı durumu.
- 3- Herhangi bir hareketi tekrarlayıcı ya da başkasının yaptığı bir hareketin aynısını yapar bir şekilde vücut hareketleri (parmak şıklatma , parmakları açıp-kapama, omuz oynatma ya da tüm gövdeyi bükme, yumak gibi olma şeklinde davranışlar).
- 4- Tekrarlayıcı bir şekilde bazı nesnelere belirli parçaları ile aşırı uğraşı durumu.

Bu yukarıdaki yazılmış olan tüm maddelerden toplam olarak en az altı adedinin varolması gerekmektedir.

Sosyal ilişki ya da dil becerisi konularından en az birisinin, çocuk 3 yaş başlangıcına dek gecikmesi veya normal dışı bir şekilde olması durumu. Rahatsızlığın başka bir hastalığa bağlı olmaması gerekmektedir.

Otistik Çocukların Özellikleri:

Görünümleri yaşlılarından daha ve kardeşlerinden daha kısa boylu olup, çok sevimli bir görünümü vardır.

Bu çocukların bebekliklerinde bakımı kolay , bırakıldıklarında yerinde duran, çok fazla ağlamayan çocuklar oldukları gözlenmiştir. Bazı hallerde çocukların konuşma ve davranışları normalken, bunların birden bire sonradan sosyal ilişkiden kopup, dil becerilerini kayb ettikleri gözlenmiştir. Aileler çocuklarının seslenince yanıt vermemeleri nedeniyle, sağır olduklarını düşünebilmektedirler. Çocuklar gelişimleri esnasında belirli davranış ya da sesleri taklit edemez, nesnelere başkalarına gösteremez, kucaklanmak istediklerinde kollarını kucaklamayı karşılamak için kaldıramazlar. Tek başlarına oynamayı yeğlerler.

Bu çocuklar insanlara cansız varlıklar gibi tepki verirler. Toplumsal durumlarda garip yüz ifadeleri ve uygun olmayan hareketlerle karşılık verebilirler. Sosyal ilişkilerden çok memnun olmazlar. Arkadaş edinemezler.dil gelişimlerinde gecikme olabilir. Konuşabiliyorlarsa konuşmaları tekrarlamalar ya da ses melodisindeki bozukluklar (tekdüze , mekanik tonlama bozuklukları şeklinde) ile birlikte dir. Uygunsuz fiil ya da sözcük kullanımları olabilir. Olmayan sözcükleri uydurabilirler, kendi kendilerine konuşabilir, kendilerinden kendi isimlerini söyleyerek ya da başkası gibi bahsedebilirler. Belirli davranış (el çırpma, dönen nesnelere gibi)ya da bilgilere (çok gerekli olmasa da) eğilimleri vardır (hava durumu, tv. Program zamanları ve reklamlar gibi). Yeni oyuncakları kolay kabul edip, oynayamazlar, ortam değişikliklerine aşırı duyarlıdır, değişikliklerde aşırı tepkisel olabilirler. Bazı nesnelere aşırı bağımlı olup, onları kullanmasalar da onlar olmadan dışarı çıkamayabilirler. Sese aşırı tepki vererek, kulaklarını kaparlar. Ağrıya karşı duyarsız olabilirlerken

dokunmaya karşı aşırı tepki gösterebilirler. Zaman zaman aşırı hareketli zaman zaman da aşırı hareketsiz olabilirler. Sebepsiz gülme ve ağlamaları olabilmektedir. Ailelerinin yanlarından uzaklaşmalarına aşırı tepki gösterebilmektedirler. Sadece belirli besinleri yemeye eğilimlidirler. Kendi ellerini ısırabilir, başlarını duvara vurabilir, saçlarını çekebilir ve kendilerine zarar verebilirler.

Oluş Sebepleri:

Otistik çocukların % 75'inde zekada gerilik gözlenmektedir. % 25 kadar bir kısmında ileri dönemlerde havaleler görülmektedir. Otizm ile birlikte görülebilen nörolojik bozukluklar arasında tuberoz skleroz, frajil X sendromu, doğumsal kızamıktır.

-Duygusal açıdan çocuğa uzak duran ya da obsesif kişilik yapıları nedeniyle aşırı titiz ve kısıtlayıcı bir şekilde eğitim veren ailelerin çocuklarında bu durumun varolduğu ileri sürülmektedir.

- Rahatsızlığın genetik temeline yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bazı kişilerde bu rahatsızlıkla birlikte epileptik bozukluklar, doğumsal rubella ve fenilketonüri gibi rahatsızlıkların bulunması bu olasılığı düşündürmektedir. Rahatsızlığın X kromozomuna bağlı olarak ya da otozomal resesif geçiş ile aktarıldığı düşünülmektedir. Etkilenen çocuğun kardeşlerinde de rahatsızlığın görülme riski toplum ortalamasına göre çok daha yüksek olup, % 3 e dek çıkabilmektedir. Bu kişilerin ailelerinde duygu durum ve kaygı bozuklukları daha yüksek oranda saptanmış olup, toplumsal ilişki sorunlarının daha yüksek olduğu gözlenmiştir.

Doğum öncesi ya da doğum sırasında yaşanan tıbbi sorunlar olası nedenler arasındadır. Özellikle annenin hamileliğinin ilk üç ayında genital kanama yaşaması, bebeğin içinde bulunduğu amnios sıvısının çocuk dışkısı ile boyanması, annenin hamileliğinde bazı ilaçları kullanımı önemli sebepler arasında sayılmaktadır.

Beyin yapısında çeşitli bozukluklar bulunmaktadır. Serotonin düzeyleri hastaların 1/3 ünde gözlenmektedir. Otistik çocukların çoğunda gözlenen bahar aylarındaki doğum oranları, annenin kış aylarında doğum öncesi kızamık geçirmesi ile bağlantılı bulunmuştur.

Tedavi:

Tedavide ailenin eğitimi önemlidir. Saldırgan ve kendine zarar verme davranışlarına karşı ilaç tedavisi kullanılabilir. Davranış tedavisi kullanılmaktadır.